

ТАЛАБАЛИК ДАВРИДА ШАХСИЙ СИФАТЛАРНИНГ КАСБИЙ СИФАТЛАРГА ТАЪСИРИ ХУСУСИЯТЛАРИ

Орзиева Гавхар Эргашевна

Alfraganus University

Ижтимоий фанлар факультети

Психология йўналиши

2-курс талабаси

E-mail: gavxar.orziyeva@icloud.com

КИРИШ

Ҳозирги кунда жамият тараққиёти ва меҳнат бозори талаблари мутахассис шахсига қўйилаётган талабларни кескин ошироқда. Замонавий мутахассис нафақат касбий билим ва кўникмаларга, балки юксак шахсий сифатларга ҳам эга бўлиши лозим. Айниқса, олий таълим муассасаларида таҳсил олаётган талабалар учун бу масала алоҳида аҳамият касб этади.

Талабалик даври шахс ривожланишининг энг муҳим ва масъулиятли босқичларидан бири ҳисобланади. Бу даврда шахснинг дунёқараши, ҳаётий позицияси, касбий мақсадлари ҳамда шахсий сифатлари фаол равишда шаклланади. Айнан шу сифатлар келажакда касбий сифатларга айланиб, мутахассиснинг меҳнат фаолиятида муваффақият қозонишини таъминлайди.

Шу сабабли, талабалик даврида шахсий сифатларнинг касбий сифатларга таъсири хусусиятларини ўрганиш долзарб илмий масала ҳисобланади.

I БОБ. ТАЛАБАЛИК ДАВРИДА ШАХС РИВОЖЛАНИШИНИНГ ПСИХОЛОГИК АСОСЛАРИ

Талабалик даври ёшликдан етуқликка ўтиш даври бўлиб, шахснинг ижтимоий фаоллиги ва мустақиллиги ортгани билан характерланади. Бу даврда инсон ўзини жамиятдаги ўрнини англай бошлайди, касбий йўналишини аниқлайди ва келажакдаги ҳаёти учун муҳим қарорлар қабул қилади.

Психолог олимлар фикрига кўра, шахс айнан фаолият жараёнида шаклланади. Талабалик фаолияти эса билим олиш, мулоқот қилиш, ижтимоий муносабатларга киришиш орқали шахс ривожига кучли таъсир кўрсатади.

II БОБ. ШАХСИЙ СИФАТЛАР ТУШУНЧАСИ ВА УЛАРНИНГ КАСБИЙ АҲАМИЯТИ

Шахсий сифатлар инсоннинг индивидуал-психологик хусусиятлари бўлиб, унинг хулқ-атвори, муносабатлари ва фаолиятида намоён бўлади. Уларга масъулиятлилиқ, мустақиллик, ирода, мулоқотчанлик, эмоционал барқарорлик каби сифатлар киради.

Ушбу сифатлар талабалик даврида ривожланиб, кейинчалик касбий сифатларга айланади. Масалан, масъулиятли талаба келажакда ўз ишига виждонан ёндашади, мустақил фикрлай оладиган талаба эса касбий қарорларни ишонч билан қабул қилади.

III БОБ. ШАХСИЙ СИФАТЛАРНИНГ КАСБИЙ СИФАТЛАРГА ТАЪСИРИ

Шахсий сифатлар касбий сифатларнинг психологик пойдевори ҳисобланади. Уларсиз касбий компетенцияларни тўлиқ ривожлантириш мумкин эмас. Талабалик даврида ривожланган интизом, сабр-тоқат, стрессга чидамлилиқ каби сифатлар касбий фаолиятда муҳим ўрин тутди.

Шунингдек, мулоқотчанлик ва жамоада ишлаш қобилияти мутахассиснинг ижтимоий муҳитга тез мослашишини таъминлайди.

IV БОБ. АМАЛИЙ АҲАМИЯТИ ВА ТАВСИЯЛАР

Тадқиқотлар шуни кўрсатадики, шахсий сифатлари яхши ривожланган талабалар касбий фаолиятга тезроқ мослашади. Шу сабабли олий таълим муассасаларида талабаларнинг шахсий ривожланишига қаратилган психологик тренинглар ташкил этиш мақсадга мувофиқ.

ХУЛОСА

Хулоса қилиб айтганда, талабалик даври шахсий сифатларнинг касбий сифатларга айланишида ҳал қилувчи босқич ҳисобланади. Шахсий сифатларни онгли равишда ривожлантириш келажак мутахассиснинг касбий муваффақиятини таъминлайди.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Ғозиев Э.Ғ. Психология.
2. Леонтьев А.Н. Фаолият, онг, шахс.
3. Рубинштейн С.Л. Умумий психология асослари.
4. Выготский Л.С. Тафаккур ва нутқ.